

της, εἰσὶν ὁμολογουμένως σπάνια. Ἐκεῖ τὸ χωρίον εἰς τὸ ὁποῖον ἀναφέρεται ἡ συγγραφεύς, ὅπως ἐξαγάγη συμπεράσματα περὶ τῆς συντάξεως τῆς προθέσεως εἰς, τυγχάνει προφανῶς ἐσφαλμένον. Τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος χωρίον ἔχει πλήρως ὡς ἑξῆς: «ἐν ἧ σχεδὸν ἡμέρᾳ καὶ ὥρᾳ διέβη πρὸς τὸν ἀμηρᾶν ἡ θυγάτηρ αὐτῆς εἰς ἀμήρισσαν» δέον δὲ νὰ γραφῆ «ἡ ἀμήρισσα» ἀντὶ τοῦ «εἰς ἀμήρισσαν». Πρόκειται περὶ τῆς περιφήμου κυρᾶ-Μάρως, χήρας Μουράτ τοῦ Β', ἣτις ἦτο ἤδη ἀμήρισσα.

Ἐν γένει ἡ δεσποινὶς von Stepski ἐπεξεργάσθη τὸ θέμα της μετ' ἀφοσιώσεως οὐ τῆς τυχούσης, καὶ φιλοπονίας θαυμαστῆς, παρασχοῦσα οὕτω ἀξιόλογον συμβολὴν εἰς τὴν μελέτην τῆς συντάξεως τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσης τῆς ἐποχῆς ἐκείνης. Ἡ ἐμβριθὴς ἐργασία της τιμᾶ καὶ αὐτὴν καὶ τὸ φροντιστήριον τοῦ διαπελοῦς καθηγητοῦ κ. Fr. Dölger.

ΣΠΥΡ. ΣΥΓΚΟΛΛΙΤΗΣ

Καθηγητῆς ἐν Θ/νίκῃ

Γενναδίου Μ. Ἀραμπατζόγλου, μητροπολίτου Ἡλιουπόλεως καὶ Θείρων, Φωτιεῖος βιβλιοθήκη, ἥτοι ἐπίσημα καὶ ἰδιωτικὰ ἔγγραφα καὶ ἄλλα μνημεῖα σχετικὰ πρὸς τὴν ἱστορίαν τοῦ οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου μετὰ γενικῶν καὶ εἰδικῶν προλεγόμενων. Μέρος δεύτερον* (Ἐν Κωνσταντινουπόλει 1935 σ. 272 + α' - ιδ').

Τὴν ἔκδοσιν τοῦ πρώτου μέρους τῆς Φωτιεῖου βιβλιοθήκης, τὴν γενομένην τῷ 1933, ἐπικολούθησεν ἡ ἔκδοσις τοῦ δευτέρου τούτου μέρους, τοῦ ἀποτελοῦντος τὸ τέλος τῆς βιβλιοθήκης ταύτης. Ὁ συγγραφεύς, ὡς εἶχεν ὑποδιαίρει τὸ πρῶτον μέρος τοῦ ἔργου αὐτοῦ εἰς τέσσαρα κεφάλαια (Α' - Δ'), ὑποδιαίρει καὶ τὸ δεύτερον τοῦτο μέρος εἰς τέσσαρα κεφάλαια (Ε' - Η'), ὧν προτάσσει «Γενικὰ προλεγόμενα» (σ. ε' - ιδ') καὶ «Δεύτερον παράρτημα τοῦ κεφ. Α'» (σ. 1 - 13)¹ καὶ ἐπιτάσσει «Ἀλφαβητικὸν πῖνακα τῶν κυριωτέρων ὀνομάτων καὶ πραγμάτων, τῶν ἀναφερομένων εἰς ἀμφοτέρους τοὺς τόμους τῆς Φωτιεῖου βιβλιοθήκης» (σ. 254 - 270).

Τὰ κείμενα τῶν τεσσάρων τούτων κεφαλαίων δημοσιεύονται κατὰ συνέχειαν καὶ δὴ τοῦ Ε' κεφαλαίου ἀπὸ σελίδος 115 - 167, τοῦ Σ' κεφαλαίου

¹ Πραγματεύεται περὶ ἔγγραφου, μαζματᾶ, τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει Μητροπολιτῶν ὑποβληθέντος εἰς τὸν Σουλτᾶνον Σουλεϊμὸν τὸν Β' (1686 - 1691) ἐκ τῆς συλλογῆς τοῦ Ἰ. Χότζη παραθέντος καὶ φωτοτυπίαν αὐτοῦ. Τὸ κείμενον τοῦ τουρκικοῦ τούτου ἔγγραφου διὰ λατινικῶν χαρακτήρων μετὰ μεταφράσεως εἰς τὴν ἑλληνικὴν παραθέτει ἐν σελίδι 113 ἐ. τοῦ παρόντος τόμου.

ἀπὸ σελίδος 167 - 190, τοῦ Ζ' κεφαλαίου ἀπὸ σελίδος 190 - 234 καὶ τοῦ Η' κεφαλαίου ἀπὸ σελίδος 235 - 253, προτάσσονται δὲ τούτων, πάλιν κατὰ συνέχειαν, προλεγόμενα ἀναφερόμενα εἰς ἕκαστον τούτων (σ. 14 - 112) καὶ δὴ τὰ εἰς τὸ Ε' κεφάλαιον ἀπὸ σελίδος 14 - 52 καὶ τὰ εἰς τὸ Ϛ' ἀπὸ σελίδος 53 - 69, τὰ εἰς τὸ Ζ' ἀπὸ σελίδος 70 - 90 καὶ τὰ εἰς τὸ Η' ἀπὸ σελίδος 91 - 112.

Ἐν τῷ Ε' κεφαλαίῳ δημοσιεύονται κείμενα ἀναφερόμενα εἰς τὰ Ἐκκλησιαστικά δικαστήρια, τὰς ἀποφάσεις αὐτῶν καὶ τὰ διαζύγια. Ἐν τῷ Ϛ' κεφαλαίῳ δημοσιεύονται κείμενα ἀναφερόμενα εἰς τὴν ἀλληλογραφίαν τοῦ πατριάρχου Ἀντιοχείας Σιλβέστρου. Ἐν τῷ Ζ' κεφαλαίῳ δημοσιεύονται κείμενα ἐκ τῆς συλλογῆς τοῦ Σ. Ἀριστάρχῃ Βέῃ μεγάλου Λογοθέτου καὶ δὴ

1) Γρηγορίου Ϛ' ἀλληλογραφία (1842 - 1867) σ. 190 - 202.

2) Πρακτικά τῆς διορισθείσης ἐπιτροπῆς ὑπὸ τῆς γενικῆς συνλεύσεως τῆ 22 Ἀπριλίου 1866 πρὸς ἐξέτασιν τῆς μεταξὺ τοῦ οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καὶ τῶν Βουλγάρων ὕφισταμένης διαφορᾶς, ὡς καὶ ἐπιστολὴ τοῦ Ἀλεξάνδρου Ἐξάρχου πρὸς Κωστάκην Μουσοῦρον σ. 202 - 226.

3) Ἐγγραφα σχετικὰ πρὸς τὰ ἐν Ἑλλάδι κτήματα τοῦ πατριαρχείου Ἱεροσολύμων καὶ ἄλλων μονῶν σ. 227 - 231.

4) Ἀλληλογραφία πρὸς τὸν Ἄγγλον ἱερέα Ε. Χάρτελυ σ. 231 - 232 καὶ

5) Ἰδιαιτέρα ἀλληλογραφία τοῦ οἴκουμ. πατριάρχου Ἰωακείμ Γ' καὶ Κ. Μουσοῦρου περὶ τῶν ἐν Ρουμανίᾳ μοναστηριακῶν κτημάτων σ. 232 - 234.

Ἐν τῷ κεφαλαίῳ τέλος Η' δημοσιεύονται κείμενα ἀναφερόμενα εἰς τὴν βυζαντινὴν ἐποχὴν καὶ δὴ

1) Τάξις τῆς ἁγίας λειτουργίας κατὰ τὸν τύπον τῆς μεγάλης ἐκκλησίας σ. 233 - 240.

2) Ἰωάσαφ ἱεράρχου καὶ μεγάλου πρωτοσυγκέλλου ἀποκρίσεις πρὸς τὰς ἐρωτήσεις, αἷς ἠρώτησεν ὁ εὐλαβέστατος ἐν ἱερεῦσιν κύριος Γεώργιος ὁ Δραζίνος, πρὸς ὃν τὸ προοίμιον σ. 240 - 248

3) Γερμανοῦ πατριάρχου λόγος εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς Ἰνδίκτου σ. 249-251 καὶ

4) Ἐπιστολαὶ μαθητῶν τῆς αὐτῆς σχολῆς πρὸς ἀλλήλους σ. 251 - 253.

Τοιοῦτον ἐν δυνατῇ συντομίᾳ τὸ περιεχόμενον τοῦ δευτέρου τόμου τῆς Φωτιείου βιβλιοθήκης. Ἀναμφιβόλως ἡ βιβλιοθήκη αὕτη περιέχει πολυτιμότεα κείμενα διαφωτίζοντα τὴν ἐκκλησιαστικὴν ἡμῶν ἱστορίαν, εἶναι δ' ἄξιος θερμῶν συγχαρητηρίων ὁ σεβ. Γεννάδιος διὰ τὴν ἐπιμέλειαν καὶ προσοχὴν, μεθ' ἧς συνέλεξε καὶ ἐξέδωκε τὰ κείμενα ταῦτα. Τὰ προτασσόμενα τῶν κειμένων τούτων προλεγόμενα ἀποδεικνύουσιν εἰς πάντα ἀμερόληπτον κριτὴν τὴν πολυμάθειαν τοῦ συγγραφέως καὶ τὴν σπουδαίαν τῶν κειμένων τούτων συμβολὴν πρὸς διαφωτισμὸν τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἡμῶν ἱστορίας τῆς ἐποχῆς, εἰς ἣν ταῦτα ἀναφέρονται.